

INDEX RERUM

QUÆ IN TOMIS XXIII ET XXIII BIS CONTINENTUR.

ABSOLUTIO.

Per eadem verba, *Ego te absolvo*, potest morti vicinus simul absolvi a censura, et a peccatis. d. 10, s. 2
Absolvens a quibusdam casibus reservatis prætextu facultatum generalium concessarum a Sixto IV, excommunicationem reservatam incurrit. d. 22, s. 5

ABSOLUTIO A CENSURA.

Per absolutionem proprie, et perfecte tollitur censura. d. 7, s. 1. Etiam lata sub conditione *Donec satisfeceris*. *ibid.*
Censura non tollitur per mortem subjecti illa ligati. *ibid.*

Post mortem potest quis a censura absolvi. d. 5, s. 1.
Quid autem operetur mortui absolutio a censura. *ibid.* Quid vero necesse sit, ut quis post mortem absolvi possit, et a quo. d. 7, s. 1

Si absolutio sub conditione datur, illa non impleta, eadem incurritur censura. d. 3, s. 10

Absolutus a censura in articulo mortis per simplicem sacerdotem, non indiget alia absolutione. d. 7, s. 1

Non tollitur censura per solam emendationem, aut satisfactionem peccatoris, d. 15, s. 3. Nec per lapsum temporis. *ibid.* Nec per mortem ferentis. d. 4, s. 6, et d. 4, s. 4. Sed solum per absolutionem. d. 7, s. 1

Qui excommunicatus ab uno Episcopo in alium Episcopatum domicilium transtulit, a quo illorum debeat absolvi. d. 7, s. 2

Absolutio a censura potest dari non præcedente accusatione, secus absolutio a culpa. d. 7, s. 5

Ordinarius iudex potest absolvere a censura non explicata a reo in particulari: at delegatus non potest sine notitia causæ, excepta oblivione penitentis. *ibid.*

Facultas absolute data ad absolvendum a censuris intelligitur pro utroque foro, *ibid.*, nisi ex circumstantiis limitetur. *ibid.*

Absolutio tantum in foro interno quid sit. *ibid.* Et quid operetur. *ibid.* Quid vero necesse sit, ut quis publice se possit gerere ut absolutus, quando censura fuit publica. *ibid.*

Absolutio a censura quando, et quomodo possit extra, vel tantum intra sacramentum confessionis dari. *ibid.*

Qui potestatem habet ad absolvendum a censura, satisfacta parte, debet non absolvere, donec conditio impleatur quantum possit. *ibid.* Alias absolutio est nulla. *ibid.* Si autem in rescripto conditio hæc non apponatur, absolutio, licet injusta, est valida. *ibid.* Nisi talis sit culpa, quæ non requirat satisfactionem partis: nam tunc etiam per hanc facultatem, absolute dari potest. *ibid.*

Qui extorquet per vim, aut metum cadentem in constantem virum absolutionem a censura, excommunicationem ipso facto incurrit. d. 23, s. 4

Qui dum in alieno Episcopatu versatur, et ab illius Episcopo excommunicatus est, an possit a proprio absolvi. d. 7, s. 2

Qui religionem ingreditur, an possit absolvi a Superiori religionis a censura lata per suum Episcopum. *ibid.* An vero aliqua religio peculiariter privilegia circa hoc habeant. *ibid.*

Judex, ad quem appellatum est, potest a censura absolvere. *ibid.* Quomodo. *ibid.*

Judex, a quo appellatum est, potest a censura a se lata absolvere. *ibid.*

Excommunicatus ad petitionem alicujus non potest ad petitionem partis a quolibet sacerdote absolvi. *ibid.*

Censura ab homine lata per particularem sententiam jure ordinario ab eodem est auferenda. *ibid.* Nisi in articulo mortis. d. 5, s. 4. Vel nisi ex commissione ipsius iudicis. *ibid.* Vel superioris. *ibid.*

Qui potestatem delegabilem habet, non solum per se, sed etiam per alium potest a censura a se lata absolvere. d. 7, s. 2

Censura a jure ab auctore juris, a successore, et Superiore tolli potest. d. 7, s. 3. Imo et ab inferiori, si reservata non sit. *ibid.* Cur autem cum munere Episcopali potestas hæc conjuncta sit. d. 7, s. 4

Peregrini et vagabundi absolvi possunt ab ordinario loci, in quo versantur, a censuris jure communi impositis. d. 7, s. 3

Religiosus non exemptus potest absolvi a censura juris communis ab Episcopo loci, in quo habet domicilium, *ibid.*, exemptus vero non potest. *ibid.*

Qui potest absolvere a censura juris, potest absolvere a censura per statutum Episc. aut Concil. provincialis lata. *ibid.*

ABSOLUTIO A CENSURIS RESERVATIS.

Cui conceditur facultas absolvendi a peccatis Papæ reservatis, conceditur etiam absolvendum a censuris reservatis eidem. d. 7, s. 4. Non vero est idem in casibus Episcopi. *ibid.*

Per concessionem indulgentiæ plenariæ non datur facultas, ut quis absolvatur a censura reservata. d. 7, s. 5. etiamsi per modum Jubilæi concedatur. *ibid.*

A censura per canonem reservata solus auctor canonis, vel ejus superior, vel ab eis delegatus potest absolvere. *ibid.*

Pro articulo mortis omnibus sacerdotibus concessa est jure communi hæc potestas. d. 7, s. 4

Varii modi proponuntur, quibus potestas absolvendi a reservatis delegatur. d. 7, s. 5

Concessa facultate ad absolvendum a censuris, non

INDEX RERUM.

587

conceduntur reservata. d. 7, s. 5. Nec sub reservatis Papæ comprehenduntur casus Cœnæ. *ibid.* Neque sub his inclusa censetur hæresis, nisi exprimat. *ibid.* Concessis tamen casibus Papæ, censentur concedi Episcopales. *ibid.*

Absolutio a reservatis simpliciter data omnes comprehendit etiam oblitus, ita ut alia necessaria non sit. *ibid.*

Qui bona fide absolvitur a censura reservata virtute Jubilæi, etiamsi postea Jubilæum non lucretur, vere manet absolutus. *ibid.* Nec postea reincidit in similem censuram. *ibid.*

ABSOLUTIONIS A CENSURA DIVISIONES.

Absolutio a censura duplex, a jure, et ab homine. d. 7, s. 8. Absoluta, vel conditionata. *ibid.*

Absolutio sub conditione de præsentibus, aut præteritis causa dari potest. *ibid.* Absque illa est peccaminosa. *ibid.* Data vero sub conditione de futuro non habet effectum statim. *ibid.* Sed conditione impleta. *ibid.* Freqüenter tamen est illicita, licet interdum honestari possit. *ibid.*

Absolutio duplex, simplex, et ad cautelam. *ibid.* Hæc posterior interdum datur ex causa etiam sine præcedente dubitatione censuræ. *ibid.* Interdum ob dubitationem de valore censuræ. *ibid.*

Solus ille, qui potest a censura certa absolvere, potest a censura dubia ad cautelam. *ibid.*

Absolutio alia ad reincidentiam, alia simpliciter. *ibid.*

Absolutio ad reincidentiam, vel est ad certum tempus, seu effectum. *ibid.* Vel sub conditione. *ibid.* Quomodo illa impleta redeat censura. d. 6, s. 4

Ad hanc absolutionem necessaria est potestas jurisdictionis. d. 7, s. 8. Eadem scilicet, quæ ad absolvendum simpliciter. *ibid.* Quid vero sit de reservatis a jure quoad hanc partem. *ibid.*

Absolutio data per Bullam a censura ab homine sub cautione de satisfaciendo parti, intelligitur dari ad reincidentiam. *ibid.* Tunc autem si in absolutione dicatur, *Cum primum possis*, non incurritur in eandem censuram, nisi per culpam non satisfaciendi. *ibid.* Secus si detur sub conditione satisfaciendi intra tamen terminum. *ibid.*

Absolvens a censuris debet esse clericus, saltem prima tonsura initiatus. d. 7, s. 5. Etiam in articulo mortis. d. 7, s. 6. Imo tunc solus sacerdos potest ex vi necessitatis, nisi alias inferior clericus jurisdictionem habeat. *ibid.*

Debet absolvere a censura ex libera voluntate cum proportionata scientia causæ. *ibid.* Unde intercedente fraude, aut alio defectu substantiali absolutio est nulla. *ibid.* Item intercedente vi, aut metu cadente in constantem virum. d. 2, s. 5, et d. 14, s. 2. Etiam si vis, aut metus a non subdito Ecclesiæ inferatur. *ibid.*

Absolvendus a censura debet esse persona distincta. d. 7, s. 5. Et subdita quoad jurisdictionem fori contentiosi. d. 7, s. 6

Mortuus quomodo possit absolvi. d. 7, s. 7. Absolutio potest absentem impendi, imo ignorantem, et invito, si voluntatem delicti mutet. *ibid.* Vel delictum sit omnino transiens. *ibid.* Non vero si habeat tractum successivum, nisi ab eo auferatur censura, qui potest tale jus suspendere. *ibid.* An vero id licite fieri possit. *ibid.*

ABSOLUTIONIS A CENSURA FORMA.

Nulla certa forma verborum est necessaria ad hanc

absolutionem, sed solam verborum, quo effectus sufficienter significetur. d. 7, s. 9. Non oportet tamen exprimere causam, ob quam censura fuit contracta. *ibid.*

Qui pluribus censuris ligatus est, interdum ab omnibus simul, nonnunquam ab una tantum absolvitur, et quando. *ibid.*

Inferior Prælati non potest absolvere per nutus, aut alia signa, sed per sola verba, aut scripturam. *ibid.* Pontifex vero potest. *ibid.*

Absolutionem a censura debet præcedere petitio ejus. d. 7, s. 10

ABSOLUTIO A CENSURA CANONIS.

A censura canonis potest absolvere Papa, aut ejus Legatus a latere, aut Legatus missus in propria provincia. d. 12, s. 1. Non autem Episcopus, nisi in casibus a jure concessis pro personis impeditis, de quibus late. d. 12, s. 1. Sic vero absoluti ab Episcopo, si impedimentum temporale sit, illo cessante tenentur comparere coram Pontifice. *ibid.*

Quidam potentes, et delicati, licet non teneantur adire, sed consulere Sedem Apostolicam, non possunt antea ab Episcopo absolvi, nisi necessitate urgente. *ibid.*

Religiosi quomodo absolvi debeant. *ibid.*

Servus, qui clericum percussit, non tenetur invito rationabiliter domino Romam pro absolutione remitti. *ibid.* Nisi delictum sit enorme et scandalosum. *ibid.*

ABSOLUTIO AB EXCOMMUNICATIONE.

Excommunicatio interdum perpetua dicitur. d. 19, s. 1. Nihilominus tamen semper auferri potest. *ibid.* Non ipso facto per resipiscentiam excommunicati. *ibid.* Sed per solam absolutionem, de ordinario jure loquendo. *ibid.* At de absoluta Pontificis potestate aliis modis auferri potest. *ibid.* Quibus inferiores Prælati uti non debent, factum vero tenent. *ibid.*

Per annum insordescens in excommunicatione non gaudet generali absolutione, quæ in rescriptis Pontificiis præmitti solet. d. 17, s. 1

Ab excommunicatione ab homine potest absolvere qui illam tulit. d. 19, s. 2. Et Superior. *ibid.* Qui potest illam reservare, et tunc qui illam tulit, absolvere non potest. *ibid.* Inferior autem non potest excommunicationem a superiore latam auferre, nisi ex ejus commissione. *ibid.*

Ab excommunicatione juris non reservata potest absolvere proprius sacerdos, aut qui ex commissione munus confessoris sustinet. *ibid.*

Quæ sit materia proxima hujus absolutionis, quæ remota. *ibid.*

Forma substantialis hujus absolutionis quæ. *ibid.* Quæ ad absolvendum a pluribus excommunicationibus sint necessaria. *ibid.* Quæ ad unam ex pluribus. *ibid.*

Quæ solemnitates accidentales servandæ sint in hac absolutione. *ibid.* Et sub qua obligatione. *ibid.*

Qui ab excommunicatione Papali absolutus est ab inferiori sub conditione comparendi coram Pontifice, si cum primum potest conditionem non impleat, in eandem excommunicationem reservatam incidit. d. 22, s. 3. Quod idem est de excommunicatione reservata cuicumque inferiori. *ibid.* Idem si Papa absolvit sub aliqua conditione, et illa non impletur. *ibid.* Hoc tamen non extenditur ad inferiores. *ibid.*

Solus, qui potest a peccatis mortalibus absolvere, potest absolvere ab excommunicatione minori a

jure. d. 7, s. 5, d. 24, s. 4. Et habens beneficium curatum, etiamsi Sacerdos non sit. *ibid.* Lata vero ab homine solum potest tolli ab eo, qui illum tulit, aut a superiore, aut ab illius delegato. *ibid.* Quæ autem forma in hac absolute sit servanda. *ibid.*

ACTOR.

Excommunicatus potest esse actor in iudicio in causa excommunicationis, intendens probare sententiam fuisse nullam. d. 16, s. 3. Extra causam autem excommunicationis neque in iudicio Ecclesiastico, neque in seculari potest esse actor. *ibid.* Neque summum actorem reconvenire. *ibid.* Per se, vel procuratorem. *ibid.* Non tamen negatur ei beneficium defensionis. *ibid.* Unde ipse excommunicatus, etiamsi occultus sit, tenetur abstinere. *ibid.* Et reus potest excommunicationis exceptionem opponere. *ibid.* Quanta vero sit vis hujus exceptionis. *ibid.* Si vero exceptio non obijciatur, acta ab excommunicato valida sunt. *ibid.* Communicatio actoris excommunicati quale peccatum sit. *ibid.*

Ut accusator in causa sanguinis irregularitatem vitet, duæ requiruntur conditiones. d. 47, s. 2. Quæ sufficienti etsi exteriori affectu non procedant. *ibid.* Quæ etiam in laicis sufficienti, et necessariae sunt. *ibid.* Neque aliæ conditiones sunt necessariae. *ibid.* Imo non solum in propria causa, sed aliquando in aliena (servatis debitis circumstantiis) potest accusare. *ibid.*

ACTUS.

Actus externus tripliciter fieri potest sine interno. d. 40, s. 3.
Actus occultus duplex, et per se, et per accidens. d. 4, s. 2
Varia genera actuum imperfectorum traduntur. d. 4, s. 3
Actus ordinis a suspensio facti, excepta absolute solutione sacramentali, sunt validi. d. 27, s. 2
Actus jurisdictionis a suspensio denunciatio facti, sunt invalidi. *ibid.* Secus, si denunciatus non sit. *ibid.*

ADVOCATUS.

Excommunicatus non potest licite in iudicio patrocinari. d. 16, s. 7. Nec ejus scriptum debet in iudicio admitti, factum tamen tenet. *ibid.* Ipse vero tantum venialiter peccat. *ibid.* An vero possit dignum stipendium accipere. *ibid.*

ÆTAS.

Ætas legitima ad ordines suscipiendos quæ. d. 21, s. 5

ALIENATIO RERUM ECCLESIASTICARUM.

Commissarii, ac delegati in causa alienationis rerum Ecclesiasticarum, Episcopis inferiores, qui alienationi hujusmodi in detrimentum Ecclesiæ per gratiam, timorem, aut sordes consenserint, excommunicationem ipso facto incurrunt, non tamen reservatam. Is vero, qui talem alienationem per solum fraudem, aut scientiam procurat, aut qui secretum talis alienationis per sordes, aut impressiones extorquet, excommunicationem Papæ reservatam incurrit. d. 22, s. 6

ANATHEMA.

Anathema nomen est æquivocum. d. 8, s. 2. Jam vero relatum ad personas sumitur pro quadam majori excommunicatione. *ibid.* Neque ab illa essentialiter differt. *ibid.* Licet interdum ponatur propter acci-

dentalem solemnitate. d. 8, s. 2. Vel ad exaggerandum delictum. *ibid.*

ANNUS BISSEXTILIS.

Dies bissextilis in pœnalibus non computatur. d. 29, s. 1

APOSTATA.

Religiosus ordinis mendicantis, qui ad aliam religionem, excepta Carthusiensi, transit, excommunicationem Papæ reservatam incurrit. d. 22, s. 5. Quam incurrit religiosi Societatis, qui post biennium probationis simplicia vota in ea emisissent. *ibid.* Eandem incurrit religiosi Monachi et Canonici regulares S. Augustini, qui hos recipiunt absque licentia speciali Sedis Apostolicæ, aut Prælati, quando eis id concessum est. *ibid.* Quod etiam in religiosis mendicantibus ejectis a suis religionibus locum habet. *ibid.*

Religiosi apostatæ, qui in apostasia perseverantes ordinem sacrum recipiunt, ab illo ordine ipso jure suspenduntur. d. 31, s. 6. Secus si minores ordines recipiant. *ibid.* Idem est de illo, qui indebite, et invalide ad aliam religionem transivit. *ibid.*

APOSTATA A FIDE, vide verbo HÆRETICUS.

APOSTOLICÆ LITTERÆ.

Episcopi, et Prælati, qui ab Apostolica Sede confirmationem recipiunt, ab administratione suarum Ecclesiasticarum suspenduntur, si absque authenticis litteris ejusdem Sedis dignitates recipiant: et Capitula, aut Conventus illos recipientes, a beneficiis suspenduntur. d. 31, s. 5

APPELLATIO.

Censura sub conditione suspenditur per appellationem. d. 3, s. 6. Legitimam. *ibid.* Et intra legitimum tempus factam. *ibid.* Non tamen absolute lata. *ibid.* Ant conditionata, impleta conditione. *ibid.* Secus sententia declaratoria. *ibid.*
Per appellationem a censura sub conditione, et censura, et præceptum suspenditur. *ibid.*
Per appellationem non impediuntur censure effectus. d. 6, s. 4.
Per appellationem antecedentem sententiam suspenditur cessatio a divinis, non per subsequentem. d. 39, s. 4.
Suspensio post interpositam appellationem lata, est nulla. d. 28, s. 5. Appellatio vero interposita post suspensionem non impedit ejus effectum. *ibid.*
Appellatio a censura lata ab ordinario iudice impedit denunciationem. d. 3, s. 16. Etiamsi censura in ignorantem lata sit. *ibid.* Nisi ignorantia possit a censura excusare. *ibid.*
Appellatio a delegato impedit denunciationem ejus. *ibid.* Item si sit a sententia declaratoria criminis. *ibid.*
Appellatio a sententia, ut excommunicatus denunciatur, non suspendit illam. *ibid.*
Congregationes, quæ a Papa ad generale Concilium appellant, suspenduntur. d. 37, s. 1

ARREPTITIUS.

Arreptitii, qui a dæmone vexantur, sunt irregulares. d. 49, s. 4

ASSASINUS.

Mandans aliquem occidi per assassinos, etiamsi mors non sequatur, excommunicationem ipso facto incurrit. d. 24, s. 2. Qui sint assassini. *ibid.*

BAPTISMUS.

Per baptismum quomodo auferatur irregularitas. d. 41, s. 1
In necessitate extrema proximi, potest, et debet excommunicatus vitandus baptismum ei ministrare. d. 11, s. 1. Et in eo casu etiam ab hæretico peti potest. *ibid.* Quod si adsit laicus non ligatus, excommunicatus non potest licite sacramentum conferre. *ibid.*

Qui in loco, ubi peregrinatur, et est incognitus, baptizatur, est irregularis. d. 43, s. 1.
Baptizatus in articulo mortis, vel alia necessitate compulsus, irregularis est, donec Episcopus dispenset, et aliud iudicet. *ibid.* Quæ irregularitas non extenditur ad susceptionem baptismi cum culpabilis dilatione. *ibid.*

BELLUM.

Ille, de cujus baptismo dubitatur, non debet ordinari: hoc tamen impedimentum non est propria irregularitas. *ibid.*
Baptizati in adulta ætate ab hæreticis fiunt irregulares. *ibid.* Ratione delicti, et ideo nec qui bona fide accedunt, nec infantes illam incurrit. d. 7, s. 5 et d. 42, s. 1.
Per iteratum baptismum incurrit irregularitas. d. 42, s. 1
Excommunicatus sacerdos conferens solemnes ceremonias baptismi etiam sine sacramenti substantia, fit irregularis. d. 11, s. 3

BEGUINÆ.

Beginarum statum assumentes, aut in eo perseverantes, ac eis in hoc faventes, excommunicationem ipso facto incurrit. d. 23, s. 5.
Deferentes, aut transmittentes ad infideles arma illa, quibus ad impugnandos catholicos utuntur, aut eorum materiam, incurrit excommunicationem Bullæ Cœnæ. d. 21, s. 2. Non vero deferentes alias res prohibitas. *ibid.* Licet in aliis iuribus excommunicentur. d. 21, s. 1. Comprehenditur tamen pecunia. d. 21, s. 2. Quid de victualibus aut vestimentis. *ibid.*
Certiores faciens inimicos christianæ reipublicæ de ejus statu, in ejus perniciem, incurrit excommunicationem Bullæ Cœnæ. *ibid.* Dans eisdem infidelibus consilium, auxilium aut favorem. *ibid.* Non tamen dans revelanti consilium, auxilium, etc. *ibid.* Incurrit item nuncius vel deferens litteras. *ibid.*
Christiani coacti remigantes in tremibus Turcarum in actuali incursum contra Christianos, peccant mortaliter. *ibid.* Regulariter tamen excusantur ab excommunicatione Bullæ Cœnæ contra dantes auxilium infidelibus. *ibid.*
Vide verbo Pirata, num. 1, in fine.

BENEFICIUM.

Excommunicatus non privatur beneficiis Ecclesiasticis jam obtentis. d. 13, s. 1. Potest tamen illis privari ob nimiam contumaciam. *ibid.* Fit vero inhabilis ad beneficium de novo obtinendum. *ibid.* Neque illud potest retinere etiam post obtentam absolutionem. *ibid.* Etiamsi bona fide illud acceperit. *ibid.* In hoc tamen casu potest justum stipendium accipere ratione muneris, neque tenetur restituere fructus bona fide consumptos. *ibid.*
Nominis beneficii, quo excommunicatus privatus est, ne de novo valide accipiat, veniunt omnia beneficia Ecclesiastica. *ibid.* Episcopatus, *ibid.* Dignitas seu

officium Ecclesiasticum ad tempus. d. 13, s. 1. Excepto Summo Pontificatu. *ibid.*
Suspendens ab officio non privatur beneficiis. d. 27, s. 3. Nec fructibus eorum, sed distributionibus quotidianis. *ibid.* Sive a jure, sive ab homine feratur. *ibid.* Impeditur tamen ne aliud beneficium de novo accipiat. *ibid.* Illa vero collatio non est ipso jure irrita, sed irritanda. *ibid.*

Excommunicatus solum existimatione, et non in re non est beneficii incapax. d. 12, s. 1.
Privatus uno beneficio non est incapax alterius. d. 30, s. 1
Irregularitas non privat ipso jure beneficiis jam obtentis. d. 49, s. 2. Etiam ob delictum nimis grave contracta. *ibid.* Nisi in lege talis pena addatur. d. 49, s. 3.
Irregularis non potest de novo accipere beneficia absque dispensatione. d. 49, s. 2. Estque collatio hæc irrita ipso facto. *ibid.*
Irregularitas partialis, et ad tempus, aut ad certum actum, quomodo beneficii acquisitionem impediatur. *ibid.*

BENEFICII COLLATIO.

Beneficii collatio, presentatio aut nominatio facta excommunicato est nulla. d. 13, s. 1. Et idem est de provisione et postulatione. *ibid.* Et de resignatione in ejus favorem. *ibid.* Et de impetratione ab ipso obtenta. *ibid.* Etiamsi excommunicatio denunciata non sit. *ibid.* Imo etiamsi excommunicatio ab utroque ignoretur. *ibid.* et d. 14, s. 2
Beneficii collatio motu proprio facta excommunicato a Pontifice ignorante excommunicationem, est nulla. d. 13, s. 1. Secus si illius scientiam habeat. *ibid.*
Episcopus a beneficio suspendus non est prohibitus beneficia conferre. d. 27, s. 2.
Qui conferunt, aut recipiunt beneficia eorum, qui ad Romanam curiam profecti sunt, ab officio suspenduntur. d. 31, s. 3. Et interdicuntur. d. 37, s. 1
Beneficii collatio facta excommunicato si declaratur irrita, tenet in utroque foro. d. 4, s. 7.
Beneficium conferens excommunicato, et ipse recipiens, quam penam incurrant. d. 12, s. 1
Quis possit dispensare in defectu collationis beneficii excommunicato factæ. *ibid.*
Beneficii collatio ab excommunicato facta illicita est, d. 14, s. 2. Etiam non denunciato. *ibid.* Nisi conferat ad petitionem provisi. *ibid.* Est item invalida, si excommunicatus vitandus conferat. *ibid.* Unde sic intrusus tenetur beneficium relinquere. *ibid.* Quæ omnia procedunt in institutione. *ibid.* Et in confirmatione beneficii. *ibid.*
Qua beneficii collatione privatus sit excommunicatus. *ibid.*

BENEFICII ACCEPTATIO.

Cui fit collatio beneficii vacaturi, si dum vacat, est excommunicatus, licet acceptet, non acquirit illud, sed requiritur nova collatio post absolutionem. d. 13, s. 1
Conferens beneficium excommunicato, et ipse acceptans, peccant graviter. *ibid.* Etiamsi excommunicatus vitandus non sit. *ibid.* Nisi ob ignorantiam excusentur. *ibid.* Elector tamen non incurrit pœnas juris eligendo non vitandum. *ibid.*
Non potest Episcopus dispensare in collatione beneficii collati excommunicato ab inferiori, nisi de ejus consensu. d. 13, s. 2.
Excommunicatus beneficium acceptans ante excommunicationem sibi collatum, non peccat. d. 13, s. 1. Et est valida acceptatio, d. 12, s. 4. Potest tamen irritari, dum excommunicatus non absolvitur. *ibid.*

Beneficii resignatio in favorem tertiæ personæ facta ab excommunicato est nulla. d. 14, s. 2.
 Excommunicatus in excommunicatione per annum persistens est beneficiis privandus. d. 17, s. 1. Non tenetur tamen iudex ad hanc penam exequendam usque ad inordescantiam per triennium. *ibid.*

BENEFICII FRUCTUS.

Usurpantes jurisdictionem, aut fructus ad personas ecclesiasticas ratione beneficiorum pertinentes, excommunicantur in Bulla Cœnæ. d. 14, s. 2.
 Excommunicatus non facit suos fructus proprii beneficii. d. 11, s. 4. Unde privatus est iure administrandi bona temporalia ejus. d. 13, s. 2. De quo autem excommunicato hoc intelligendum sit. *ibid.*
 Excommunicatus tenetur se privare fructibus beneficii. *ibid.* Etiam si excommunicatio sit a jure. *ibid.* Neque denunciatus sit. *ibid.* Etiam si tam occulta sit excommunicatio, ut ab ipso ignoretur. *ibid.* Licet restitutione possit per accidens excusari. *ibid.*
 Qui fructus beneficii per excommunicationem amittantur. *ibid.* Cui applicandi. *ibid.* Per excommunicationem injustam ablatis, a quo restituendi. *ibid.*

BIGAMIA.

Bigamia triplex. d. 49, s. 2.
 Secundæ nuptiæ sunt licitæ. *ibid.*
 Multiplex matrimonium, nisi sit consummatum, non inducit irregularitatem. *ibid.*
 Bigamia propria quæ. d. 49, s. 1. Solum ob multiplex matrimonium contrahitur. d. 49, s. 5. Inducit irregularitatem. d. 49, s. 2.
 Bigamia interpretativa quæ. *ibid.* Inducit irregularitatem. *ibid.* Hanc contrahit, qui vivente prima uxore scienter contrahit et consummat secundas nuptias. *ibid.* Etiam sine culpa. *ibid.* Etiam si utrumque matrimonium bona fide per ignorantiam contrahatur. *ibid.* Et per duplex matrimonium, quorum unum ex quocumque capite sit nullum, etiam mortua uxore. *ibid.* Et per duplex matrimonium nullum. *ibid.*
 Ob unicum matrimonium cum vidua, quæ consummavit matrimonium, incurritur bigamia interpretativa. *ibid.* Et irregularitas. *ibid.* Etiam si matrimonium præcedens fuerit nullum ex impedimento irritante. *ibid.* Et ob matrimonium cum corrupta ab alio. *ibid.* Et ob accessum ad uxorem adulteram. *ibid.* Etiam si maleficium uxoris ignoret. *ibid.* Imo etiam si per vim absque culpa uxor oppressa sit. *ibid.* Quamvis præcepto superioris vir cogatur ad reddendum debitum. d. 49, s. 4. Cur autem major castitas requiratur ex parte uxoris, quam ex parte viri. *ibid.*
 Bigamia similitudinaria inducit irregularitatem. *ibid.* quæ contrahitur et ob matrimonium post solemne votum religionis, aut substantialia vota simplicia ejus. *ibid.* Et post solemne votum castitatis, quod in ordinatione sacra fit. *ibid.*
 Bigamiæ irregularitas non est ex divino jure. d. 49, s. 5. Ubi Pauli locus 1 ad Timoth. 3, exponitur. *ibid.*
 Quæ irregularitas ex bigamia sit ab Apostolis tradita. *ibid.*
 Bigamiæ irregularitas est totalis. *ibid.* Cui ex Ecclesiæ institutione adjuncta est privatio privilegii clericalis. *ibid.* Et canonis in clericis in minoribus. *ibid.* Secus in sacris. *ibid.* Quæ pœna solum in bigamia vera et interpretativa locum habet. *ibid.* Non in similitudinaria. *ibid.*
 Bigamiæ irregularitas est dispensabilis. d. 49, s. 6. Non

tamen ab Episcopo etiam ad minores. d. 49, s. 6. An possit ab eo in similitudinaria dispensari in aliquo casu. *ibid.*
 Irregularitas hæc, per solam dispensationem, et nullo alio modo aufertur. *ibid.*

BULLA CŒNÆ.

Extra mortis articulum nullus potest absolvere ab excommunicationibus bullæ, præter Pontificem, vel delegatum ejus. d. 21, s. 2 et 3. Quomodo autem danda sit in mortis articulo. *ibid.*
 Sacerdos absolvens a censuris Bullæ Cœnæ incurrit excommunicationem ipso jure, et nihil facit. d. 11, s. 8. Si id faciat ex presumptione. d. 12, s. 1. Excommunicatio vero hæc reservata non est. *ibid.*

CAPITULUM.

Gratia concessa communitati, cujus omnia membra excommunicationi subjacent, est nulla. d. 11, s. 3. Secus si aliqua persona ejus excommunicata non sit. *ibid.*

CARDINALIS.

Cardinalem hostiliter insequens, incidit in excommunicationem Papæ reservatam, et mandans, consulens, receptans aut defendens. d. 12, s. 3. Et interdictio ligatur. d. 37, s. 1.
 Cardinalis, qui Sede Apostolica vacante in Pontificem per simoniam eligi procurat, excommunicationem Papæ reservatam incurrit. d. 22, s. 6.
 Vide verb. Immunitas ecclesiastica.

CENSURA.

Censura quid significet. d. 1, s. 1.
 Est spiritualis pœna. *ibid.* Ejus descriptio. *ibid.* Tria tantum membra complectitur. d. 1, s. 3. Eorum sufficientia. *ibid.*
 Medicinalis pœna cur dicatur. d. 4, s. 5.
 Censura imposita propter peccatum, quod non nisi in morte consummatur, quando incurritur. d. 5, s. 1.
 Censura lata propter culpam in re non existentem, probatam tamen in iudicio, est invalida quoad privationem communium suffragiorum. d. 4, s. 7. Neque obligat ad abstinendum secrete ab aliis spiritualibus functionibus. *ibid.* Neque in re privat jurisdictione spirituali. *ibid.* Aut inhabilitat ad beneficium ecclesiasticum, etc. *ibid.* Etiam si ex gravi negligentia aut contemptu absolutio omittatur. *ibid.* Tenetur tamen abstinere in publico ratione scandali. *ibid.* Et tunc ille in publico censuram transgrediens, non incurrit vere et in re pœnas juris. *ibid.* Et idem est de nocentis temporalibus. *ibid.*
 Censuræ sententia ex defectu causæ et probationis est nulla. *ibid.* Sive in ipsa sententia causa injusta exprimitur. *ibid.* Sive taceatur. *ibid.* Estque talis sententia non solum contra jus litigatoris, sed etiam contra jus constitutionis. *ibid.*
 Sententia censuræ sub conditione impertinenti indebite fertur. d. 1, s. 2. Tamen de presenti aut de præterito lata, per se est valida. *ibid.* Lata autem sub conditione de futuro contingenti est nulla. d. 3, s. 7.
 Censuræ sententia quot modis possit esse nulla. d. 4, s. 7. Censura contra justitiam commutativam lata, est nulla. d. 4, s. 6. Non si sit contra legalem. *ibid.*
 Varia discrimina inter censuram omnino nullam, et nullam solum in foro interiori. d. 4, s. 7.
 Censura lata per sententiam habentem defectum substantialium ordinis juris, est nulla. d. 2, s. 1. Non

vero si defectus sit accidentalis, licet injustus. d. 4, s. 7.
 Est de jure humano. d. 2, s. 1. Etiam excommunicatio. *ibid.*

Nulli peccato est iure divino censura imposita. *ibid.* Etiam hæresis. *ibid.* Metu extorta, est nulla. *ibid.* et d. 2, s. 5. Censura ab homine, et a jure ferri potest. d. 3, s. 1. Et in quo differant. d. 3, s. 4.
 Censuram a jure quis ferre possit. d. 3, s. 1.
 Jus requiritur ad legem cum censura ferendam, quam sine illa. *ibid.* Quoties in censura ponuntur particule, ipso jure, ipso facto, vel lata sententiæ, significant censuram a jure ferri. d. 3, s. 3. Etsi virtute in forma contineantur. *ibid.* Et idem est de forma, Censuram noveris incursum. *ibid.* Et de forma, Anathema sit. *ibid.* Unde autem hæ particule tantam vim habeant. d. 3, s. 4. Particulæ vero, ex tunc, mox, etc., non sufficiunt per se. *ibid.*
 Censura a jure de se est perpetua. d. 3, s. 1.
 Censuræ obligatio est de jure humano, licet remote a jure divino, aut naturali originem trahat. d. 2, s. 1.

CENSURÆ FORMA.

Censuræ forma debet continere sufficientem manifestationem externam voluntatis internæ ferentis. d. 3, s. 2. Vel per verba determinata, quæ repugnantiam non involvant. *ibid.* Vel per similem scripturam. *ibid.* Vel per nutus iudicis voluntatem sufficienter significantes. *ibid.*
 Verba sub pœna talis censuræ non continent censuram ipso jure latam, sed ferendam. d. 3, s. 3. Nisi ex aliis verbis forma ad hunc sensum trahatur. *ibid.*
 Forma, Ego excommunico, vel absolvo, an sit valida. d. 3, s. 2.
 Verba censuræ debent esse definita quoad censuræ speciem. *ibid.* Etiam infamam. *ibid.* Si vero sint æquivoca, ex intentione iudicis poterunt determinari. *ibid.*
 Particula, vel, in forma censuræ potest ex intentione iudicis ad sensum copulativum applicari. *ibid.*
 Censura absque monitione lata est nulla. d. 4, s. 7.
 Censura ex iudicis intentione sub disjunctione lata obligat reum ad alterutram partem, quam ipse elegerit. d. 3, s. 2. Potest tamen illa disjunctiva ad varias personas cum distributione accommodata applicari. *ibid.* Qualiter autem, et contra quam censuram delinquat reus neutram partem censuræ sub conditione late observans. *ibid.*
 Censura in determinatam personam ferri debet. *ibid.* Sub forma de presenti, et practice significante. *ibid.* An per verbum, excommunicetur, etc., censura lata valida sit. *ibid.*
 Censura debet ex scripto proferri. d. 3, s. 11. Quæ scriptura debet esse authentica. *ibid.* Non est autem necesse, ut iudex per seipsum illam legat. *ibid.* In qua scriptura debet censuræ causa simul contineri. *ibid.*
 Ut censura pro præterito delicto in incertam personam feratur, sufficit delictum esse publicum, etiam si de persona non constet. *ibid.* Quando autem in ordine ad futurum fertur, non requiritur, ut censuræ causa sit nota. d. 3, s. 11. Iudex intra mensem requisitus debet reo tradere censuræ exemplum. *ibid.*
 Censura ferri potest sub conditione ad ejus causam pertinente. d. 3, s. 4.
 Non est contra jus naturale, aut divinum, censuram ab homine sub conditione delicti in futurum committendi ferri. *ibid.* Imo neque contra pontificium.

d. 3, s. 4. Ut tamen liget, debet durare, et non esse impedita jurisdictione ferentis, tempore quo impletur conditio. *ibid.*

CENSURÆ CAUSA OBJECTIVA.

Culpa, pro qua est imponenda censura, debet esse illi proportionata. d. 4, s. 3, et s. 6.
 Censura gravis solum propter culpam mortalem ferri potest: ad leviorum autem sufficit venialis. d. 4, s. 3. Non est tamen pro quolibet peccato mortali gravior censura ferenda. *ibid.* Si tamen feratur, timenda est, ut valida. d. 4, s. 6.
 Propter quodcumque peccatum grave exterius etiam in sua specie non consummatum potest censura ferri. d. 4, s. 3.
 Censura lata sub verbis prohibentibus effectum ultimum delicti non incurritur, donec effectus omnino sit consummatus. d. 4, s. 5. Ex qua regula varii casus definiuntur. d. 4, s. 3.
 Censura legis prohibentis effectum aliquem non incurritur per actionem insufficientem ad illum, etiam si aliunde per accidens sequatur. d. 4, s. 3. Etiam si possit incurri irregularitas. *ibid.* Debet tamen certo constare de insufficientia causæ ad effectum. *ibid.*
 Ad incurrandam censuram sufficit delictum voluntarium indirecte, nisi verba canonis plus requirant. *ibid.*
 Opus factum animo ficto absque intentione non est sufficiens materia censuræ legis prohibentis simpliciter talem actum. *ibid.* Secus erit, si interna intentio non desit, licet exterius quis subterfugere possit ex tali animo fuisse operatum. *ibid.*
 Qui exterius facit actum sub censura præceptum absque intentione necessaria ad substantiam actus, non incurrit censuram: secus si defectus non sit contra substantiam. *ibid.*
 Quid sit censuram pro præterita culpa, quid pro futura ferri. d. 4, s. 5.
 Propter peccata præterita, quæ moralem continuitatem non habent, non potest censura inferri. *ibid.*
 Censura in ratione censuræ non potest valide ferri absolute pro peccato commisso, nisi præcedat contumacia contra Ecclesiæ præceptum. *ibid.*
 Censura, ut privat bonis spiritualibus, nunquam fertur in puram vindictam. *ibid.* Secus ut privat bonis temporalibus. *ibid.*
 Deficiente causa, censura est injusta. d. 4, s. 6.
 Censura lata per legem, quæ actu non obligat, est nulla. *ibid.*
 Materia ex se levis relata ad commune bonum per legem intentum potest esse gravis et censura proportionata. *ibid.*
 Censuræ sententia lata ex causa, quæ non probatur in iudicio, est nulla. d. 4, s. 7.
 Propter peccatum, quod simul ac consummatur, transit, censura lata, non ferenda debet imponi. d. 3, s. 10.
 Censura solum propter culpam ferri potest. d. 4, s. 1.
 Quæ culpa a ferente censuram debet agnoscere. *ibid.* Non potest ferri propter peccatum mere internum. d. 4, s. 2. Etiam a jure. *ibid.* Potest tamen propter peccatum exterius attentatum. *ibid.*
 In actum externum ex se bonum etiam imperatum a prava intentione non potest cadere censura. *ibid.* Potest tamen externum ex se malum solum ut procedentem ex tali intentione prava. *ibid.*
 Multa jura, quæ censuram propter actum internum imponunt, exponi debent de actu interno, prout informat externum. *ibid.*